

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18152>

Özet

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i (BZÖE), bireylerin bo? zaman etkinliklerine katılmaya engelleyen ya da tamamen engelleyen faktörleri ölçmek amacıyla 2007 yılında Gürbüz ve Karaküçük tarafından geliştirilmi? bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle kentsel yaşam koşulları bakımında ortaya çıkan sekiz temel engel boyutunu kapsamaktadır. 28 maddeden olu?an bu araç, Likert Ölçe?i formatında derecelendirilmi?tir ve geçerlik ve güvenilirlik çal??maları akademik personel üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Bo? zaman, Bo? Zaman Engelleri, ölçek geliştirme, psikometri, Faktör Analizi, kentsel yaşam, spor bilimleri.

Yazarlar

Gürbüz, Bülent; Karaküçük, Selami.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin bo? zaman aktivitelerine katılmaya zorlanmayan veya imkansız hale getiren çevresel, kişisel ve sosyal koşulların sistematik olarak belirlemek ve nicelleştirmektir. Geliştirme çabası, özellikle Türkiye'deki kentsel yaşamda, bo? zaman engellerinin boyutlarını ortaya koymaya hedeflemiştir.

Ölçek, araştırmacılara ve politika yapıcılara, bo? zaman katılmaya artırmak için hangi engellerin öncelikle ele alınması gerektiği konusunda somut veriler sunarak, bu alandaki müdahale stratejilerinin geliştirilmesine bilimsel bir temel sağlamaktadır.

Yapı

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i, literatürde kabul gören çok boyutlu kişisel faktörler yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireylerin bo? zaman tercihlerini gerçekleştirmelerini engelleyen içsel (kişisel), kişilerarası (sosyal) ve yapısal (çevresel/kentsel) faktörlerin bir kombinasyonudur. Ölçek, bu koşulların 8 farklı alt boyutta ele alınarak kapsamlı bir değerlendirme sunar.

Ölçülen temel yapı, bireylerin algıladığı **Bo? Zaman Engelleri** düzeyidir. Bu engeller, zaman eksikliğinden kaynaklanan kişisel koşullardan, tesislerin kalitesizliğine veya sosyal çevrenin tutuculuğuna kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Analizlerde, bir maddenin faktör yükünün kabul edilmesi için alt s?n?r de?er 0.40 olarak belirlenmi?tir. Bu kriterin uygulanmas? sonucunda, ölçekte yer alan maddelerin faktör yüklerinin 0.439 ile 0.878 aras?nda de?i?ti?i tespit edilmi?tir.

Yap?lan analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen yap?ya uygun ?ekilde grupland???n? göstermi?tir. Bu güçlü faktör yükleri, maddelerin ilgili olduklar? faktörleri yüksek düzeyde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal olarak tutarlı oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i'nin iç tutarlılık güvenilirli?i, 210 ki?ilik bir ö?retim eleman? örneklemini üzerinde Cronbach Alpha katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Yap?lan güvenilirlik analizleri sonucunda, alfa katsay?lar?n?n faktörler aras?nda da?ılm gösterdi?i saptanm??t?r.

En dü?ük iç tutarlılık katsay?s? 'Zaman' faktörü için 0.76 olarak bulunurken, en yüksek katsay? 'Tesis' faktörü için 0.88 olarak hesaplanm??t?r. Bu katsay?lar, ölçe?in alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde yüksek bir iç tutarlılığa sahip oldu?unu ve farklı faktörlerin güvenilir bir ?ekilde ölçüldü?ünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas? kapsam?nda gerçekleştirilen aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in nihai yap?s?n? belirlemi?tir. Analizler sonucunda, ba?lang?çta dü?ünülen engellerin sekiz ayrı faktör altında topland??? görülmü?tür. Bu sekiz faktör, toplam 28 maddeyi içermektedir.

Faktörlerin ortaya ç?k???, bo? zaman engellerinin tek bir genel k?s?tlama yerine, farklı yap?sal ve ki?isel boyutlardan olu?tu?unu desteklemektedir. Ortaya ç?kan bu faktörler, kentsel ba?lamdaki engellerin çe?itlili?ini yans?tmakta olup, her bir faktörün yüksek faktör yükleri ile desteklenmesi, ölçe?in yap?sal netli?ini güçlendirmi?tir.

Araç

Test Türü: Ölçek geli?tirme çal??mas?d?r.

Format: Yazılı öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Ö?retim elemanlar? örneklemini üzerinde geçerlik/güvenirlik

çal??mas? yap?lm??t?r).

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Ancak ö?retim elemanlar? popülasyonu dikkate al?nd???nda genellikle 25 ya? üzeri yeti?kinler).

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? 210 ö?retim eleman? üzerinde gerçekte?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirilmi?tir. Yan?t seçenekleri ?unlard?: 1=hiç etkilemez, 2=etkilemez, 3=karars?z?m, 4=etkiler ve 5=çok etkiler. Yüksek puanlar, ilgili bo? zaman engelinin birey üzerindeki etkisinin yüksek oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Bo? zaman, k?s?tlama, Bo? Zaman Engelleri, rekreasyon, psikometri, Cronbach Alpha, Tesis engelleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için sa?lanan ileti?im bilgisi: bulentgurbuz@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Sa?lanan kaynakta kurum adresi bilgisi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Bülent Gürbüz ve Selami Karaküçük taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Orijinal yay?n, 2007 y?I?nda yap?lm??t?r.

Orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: [bos-zaman-engelleri-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/bos-zaman-engelleri-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Gürbüz, B., & Karaküçük, S. (2007).Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i: Ölçek geli?tirme geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Gazi Beden E?itimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 3-10.

Bo? Zaman Engelleri Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 28 madde ve 8 faktörden olu?maktadır. Faktörler ve örnek maddeler a?a??dad?:

Tesis (5m): Kentteki bu tür tesislerin bak?ms?z veya kötü olmas?

Ula??m (10m): Kentteki ula??m zaman?n?n uzun olmas?

Kentsel Ko?ullar (24m): Kentte kendini güvende hissetmemek

Arkada? Eksikli?i (13m): Kentte kat?lacak kimsenin olmamas?

Bilgi Eksikli?i (16m): Kentte bu tür etkinliklerin nas?l yap?laca??n? ö?retecek kimsenin olmamas?

Para (20m): Kentteki ula??m ücretlerinin yüksek olmas?

Sosyal Çevre (28m): Kentteki ya?am çevresi veya sosyal çevrenin tutucu olmas?

Zaman (1m): Kentteki i?/çal??ma zaman?m?n yo?unlu?u

ARABPSYCHOLOGY.COM